

36 600 V Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2025

Nr. 52 Brief van de minister van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 november 2024

Zoals toegezegd tijdens het Commissiedebat Sancties van 9 okt jl. (Kamerstuk 36600 V, nr. 12) stuur ik uw Kamer hierbij een brief over sanctienaleving. Het ministerie van Buitenlandse Zaken is het coördinerende departement op de naleving van sancties en werkt daarbij nauw samen met de ministers van Financiën, Justitie en Veiligheid, Economische Zaken, Klimaat en Groene Groei, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, en Infrastructuur en Waterstaat, de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp en de staatssecretarissen Toeslagen en Douane en Fiscaliteit en Belastingdienst. In deze brief ga ik in op de 1) nationale naleving, 2) Nederlandse inzet op verdere Europese samenwerking en 3) modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel (Sanctiewet).

1) Nationale naleving

Onder de coördinatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken (hierna: Buitenlandse Zaken), en dankzij de inzet van alle betrokken departementen, toezichthouders en uitvoeringsorganisaties, is er een effectieve Rijksbrede structuur voor coördinatie, gegevensdeling, toezicht en handhaving opgezet. Bij de ontwikkeling hiervan zijn de aanbevelingen uit het Eindrapport van de Nationaal coördinator sanctienaleving en handhaving opgevolgd.¹ Op basis van dit fundament verbetert de nationale coördinatie doorlopend op basis van opgedane ervaringen, ervaringen van andere EU-lidstaten en partners en naar aanleiding van nieuwe sanctiepakketten. Onder coördinatie van Buitenlandse Zaken wordt de komende periode ingezet op concrete initiatieven om de naleving een extra impuls te geven. De

¹ Zie Kamerstuk 36 410 V, nr. 89. Een aantal van de aanbevelingen zijn doorlopend.

hieronder genoemde initiatieven moeten ertoe leiden dat de samenwerking intensiveert tussen zowel publieke als private partners, dat goede initiatieven worden doorgezet en dat de Rijksbrede coördinatie verder versterkt.

Buitenlandse Zaken organiseert een Sanctieconferentie in de eerste maanden van 2025 waarbij nationale en internationale partners, zoals overheden, bedrijfsleven, NGO's en academici, worden samengebracht. Doel van de conferentie is het versterken van de nationale- en Europese naleving. Concrete inzet daarbij is het delen van 'best practices' en het versterken van de aanpak van omzeiling door een scherpere focus op risico's op basis van gegevens en ervaringen bij overheden en bedrijfsleven. Daartoe is het verdiepen van de samenwerking tussen partners essentieel. Tevens zal worden gezien hoe meer 'gezicht' en doorzettingsvermogen aan naleving kan worden gegeven. Ook zullen voorstellen aan de orde komen hoe de Europese naleving kan worden versterkt. Een verslag van deze conferentie wordt naar uw Kamer gestuurd waarin ook wordt ingegaan op de opbrengst en de punten die worden opgevolgd.

Ook organiseert Buitenlandse Zaken, in nauwe afstemming met andere departementen, een reeks werkbezoeken om de banden met nationale publieke en private nalevingspartners aan te halen. Om zo gezamenlijk te verkennen wat er nodig is voor het implementeren van sancties in de verschillende sectoren, hierbij het continue belang van naleving te benadrukken en eventuele uitdagingen en kansen te inventariseren.

Verder zet het kabinet in op het versterken van de structuren die de naleving concreet verbeteren. Zo is het voornemen om het zeer effectief gebleken Samenwerkingsplatform Sanctienaleving, dat beheerd wordt door het ministerie van Economische Zaken, voort te zetten en zo nodig te versterken, zodat toezicht- en handhavinginstanties optimaal kunnen blijven samenwerken door op het concrete niveau van casuïstiek elkaar te informeren en te ondersteunen.

Tenslotte verkent het kabinet in hoeverre het Centraal Meldpunt Sanctienaleving snel kan worden ingericht. Hier moeten

sanctiemeldingen centraal worden ontvangen om te analyseren en te delen met beleidsmakers, uitvoerders, toezichthouders en handhavers. Dit is mede afhankelijk van de financieringsruimte en de ruimte die de huidige wettelijke basis reeds biedt, vooruitlopend op de Wet internationale sanctiemaatregelen, waarin hiervoor een permanente basis wordt gelegd. Het kabinet verkent dit omdat het Centraal Meldpunt Sanctienaleving voor zowel het bedrijfsleven als de overheid een duidelijke toegevoegde waarde zal hebben omdat dit het melden zal versimpelen voor bedrijven en informatie beter en sneller beschikbaar maakt voor handhaving en beleidsontwikkeling.

2) Inzet op verdere Europese harmonisatie van de naleving

Nederland is in Brussel toonzettend in het agenderen van de noodzaak tot het versterken van de naleving van sancties en het verbeteren van een gelijk speelveld voor bedrijven. Om dit verder te concretiseren is een aantal ambitieuze ideeën vervat in een concept *non-paper* (zie bijlage). Hiermee wil het kabinet een coalitie vormen met andere lidstaten om deze ideeën verder te brengen. Het is hierbij belangrijk te vermelden dat deze ideeën passen binnen de huidige bevoegdheidsverdeling tussen lidstaten en de Unie waarin de handhaving van sanctiemaatregelen een bevoegdheid is van de individuele lidstaten.

De ideeën in bijgevoegd paper zien onder andere op:

- a) Betere ondersteuning vanuit de EU voor het bedrijfsleven, waaronder het MKB (bijvoorbeeld het instellen van een *helpdesk* en *sanctietool* - een (digitaal) instrument waarmee bedrijven gemakkelijk informatie kunnen krijgen over geldende sancties)²;
- b) Versimpelen van de regelgeving door harmonisatie en verduidelijking van bepalingen uit sanctieverordeningen;
- c) Verhogen van nalevingsniveau in de lidstaten door collegiale toetsing (*peer-reviews*) tussen lidstaten waarbij zij elkaar scherp houden, zoals op andere EU beleidsterreinen

² Andere sectoren (zoals kennisinstellingen) kunnen ook profijt hebben van deze *tools*.

(bijvoorbeeld interne markt en JBZ) gebruikelijk is, en goede ervaringen (*best practices*) uitwisselen.

- d) Aanpak omzeiling versterken door de analysecapaciteit bij de Europese Commissie te vergroten en zo omzeilingrisico's beter in kaart brengen.

C) Modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel (Sanctiewet)

Ondertussen wordt onder coördinatie van Buitenlandse Zaken hard doorgewerkt aan de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel. Tot aan augustus jl. heeft het Wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen, dat de Sanctiewet 1977 op termijn zal vervangen, ter internetconsultatie voorgelegd. De reacties waren overwegend positief en constructief en vragen om gerichte aanpassingen van het voorstel.³ Ook is een start gemaakt met de aangekondigde tweede tranche wetgeving.⁴ De inzet is om het wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen medio 2025 aan de Kamer aan te bieden nadat er advies is verkregen van de Autoriteit Persoonsgegevens en de Raad van State.

Tenslotte inventariseert Buitenlandse Zaken, mede in het kader van het Wetsvoorstel internationale sanctiemaatregelen, de Rijksbrede uitvoeringsprioriteiten- en benodigdheden, zodat de uitvoering van sancties ook in de toekomst gelijke tred kan houden met de toenemende inzet van het sanctie-instrument.

De minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

³ Zie Overheid.nl | Consultatie Wet internationale sanctiemaatregelen (internetconsultatie.nl) voor de consultatieversie van het wetsvoorstel en de consultatiereacties die openbaar zijn ingediend.

⁴ Zie Kamerstuk 36 410 V, nr. 89.